

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Гуманітарний інститут

Кафедра германської та романської філології

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 10.02.04 – ГЕРМАНСЬКІ МОВИ
(англійська мова)**

Київ – 2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Гуманітарний інститут

Кафедра германської та романської філології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Університету
Протокол №__від _____ р.
Вчений секретар _____

Н.М. Віннікова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Гуманітарного інституту
Протокол № 9 від 19 травня 2015 р.
Вчений секретар _____

Т. Л. Видайчук

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 10.02.04 – ГЕРМАНСЬКІ МОВИ
(англійська мова)**

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри германської та романської
філології

Протокол № 13 від 9 квітня 2015 р.

Завідувач кафедри

І.Р.Буніятова

Київ – 2015

З М І С Т

1. Пояснювальна записка	4
2. Вимоги до здобувачів на вступному іспиті до аспірантури	4
3. Структура і зміст екзамену	4
4. Вимоги до реферату.....	8
5. Орієнтовні теми рефератів	11
6. Рекомендована література	11
7. Орієнтовна схема аналізу художнього тексту.....	14

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

До складання вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 10.02.04 – германські мови (англійська мова) допускаються особи, які мають вищу філологічну освіту за спеціальністю «Мова та література».

Здобувачі повинні володіти знаннями, навичками та вміннями з вузівських курсів: практики усного та писемного мовлення, практичної фонетики, а також з теоретичних курсів фонетики, граматики, історії мови, лексикології та стилістики англійської мови.

Для проведення іспиту створюють комісію у складі голови та 3-х членів. Комісія діє протягом календарного року.

Відділ аспірантури КУБГ організує консультації фахівців-філологів кафедр КУБГ, членів екзаменаційної комісії, для здобувачів, які беруть участь у конкурсних вступних іспитах до аспірантури.

II. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ НА ВСТУПНОМУ ІСПИТІ ДО АСПІРАНТУРИ

Вступний іспит до аспірантури передбачає оцінку сформованості у здобувачів лінгвістичної компетенції, наявності базових знань, теорії англійської мови, а також здатності самостійно реалізувати здобуті знання в науковій роботі з актуальних проблем сучасної лінгвістики.

На вступному екзамені здобувачі повинні продемонструвати вільне володіння англійською мовою на базі лексичного запасу в обсязі програмних вимог вищого навчального закладу.

Головною вимогою до теоретичної підготовки здобувачів є знання ними сучасних наукових напрямів та підходів до вивчення мови. Відповіді здобувача з теорії англійської мови (теоретична фонетика англійської мови, теоретична граматики, історія мови, лексикологія, стилістика) повинні підтвердити обізнаність (в обсязі програми вищої філологічної освіти) у сучасному стані науки про мову, загальній науковій проблематиці та методах аналізу мовних явищ, а також історичного розвитку англійської мови, який зумовлює її сучасний стан. Відповідаючи на питання з теоретичних аспектів вивчення мови, здобувач повинен розкрити зміст питання, показати своє вміння визначити, систематизувати та інтерпретувати мовні явища, виходячи із загальних закономірностей мовної системи та функціональних аспектів мовних одиниць.

III. СТРУКТУРА І ЗМІСТ ЕКЗАМЕНУ

Підготовка до вступного екзамену починається з вибору напряму і теми філологічного дослідження. На основі поданого вступником реферату, визначається науковий керівник, який у рецензії на реферат підтверджує актуальність і перспективність обраної теми, можливість наукового керівництва.

Вступний іспит до аспірантури проводиться за екзаменаційними білетами. Білет складається з двох питань і бесіди за темою реферату.

3.1. Питання перше: Читання, літературний переклад та лінгвістична інтерпретація уривку з оригінального твору художньої літератури. Обсяг уривку: 2,5 – 3 стор. книжкового тексту. Відповідь передбачає читання вголос 3–4 абзаців тексту з коректною інтонаційно-сисловою презентацією, а також літературний переклад фрагмента тексту українською мовою без словника.

Лінгвістична інтерпретація тексту включає літературознавчий коментар, короткий виклад змісту уривку та його лінгвостилістичний аналіз. При цьому здобувач повинен показати своє вміння бачити текст як єдине художнє ціле, інтерпретуючи його з урахуванням взаємодії мовних засобів художнього зображення, до яких вдається автор (див. Орієнтовну схему аналізу художнього тексту). Відповідь на перше питання передбачає вільне володіння іноземною мовою.

3.2. Питання друге: Питання з теорії мови включаються до екзаменаційних білетів: теоретична фонетика, теоретична граматики, лексикологія, стилістика, історія мови.

Розкриття питання з теорії мови передбачає змістовну, логічну відповідь, вміння показати структурні, семантичні та функціональні особливості мовних явищ, а також здійснювати їх лінгвістичний аналіз на власних прикладах та/або на матеріалі запропонованого у першому питанні художнього тексту. Здобувач повинен виявити знання сучасного стану розробки відповідного теоретичного питання та здатність формулювати невирішені проблеми його подальшого дослідження. Відповідь на теоретичне питання передбачає практичне володіння іноземною мовою, лінгвістичною термінологією та функціональним жанром наукового викладу змісту.

IV. ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ТЕОРІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Теоретична фонетика

1. Взаємозв'язок фонетики з іншими лінгвістичними науками.
2. Артикуляційна база англійської мови.
3. Фонологічний аналіз звукової будови англійської мови.
4. Система фонем англійської мови. Функціональний аспект вивчення звукової будови мови.
5. Склад як фонологічна й фонетична одиниця Фонетика і типи складу. Функція складу в фонетичній структурі слова та фрази.

6. Словесний наголос. Види словесного наголосу. Типові моделі наголосу у структурі слів. Функції наголосу.
7. Інтонаційна система англійської мови. Визначення інтонації. Її компоненти та функції. Інтонація дискурсу. Функції інтонації в організації інформаційної структури висловлювання/тексту.
8. Сучасна орфоепічна норма англійської мови. Тенденції розвитку сучасної англійської вимови.
9. Національні стандарти англійської вимови, фактори варіативності орфоепічної норми вимови. Функціонально-стилістичні відмінності англійської вимови.
10. Фоностилістика та риторика мовлення. Проблема типології інтонаційних стилів мовлення.
11. Базові принципи класифікації функціональних (інтонаційних) стилів сучасної англійської мови.
12. Типові просодичні характеристики інтонаційного стилю (тон, фразовий наголос, темп, паузація, ритм, тембр).
13. Сучасні теоретичні й експериментально-фонетичні дослідження: напрями, підходи, методи, аспекти.
14. Типи фонетичної транскрипції у словниках англійської мови. Словники англійської вимови.

Теоретична граматики

1. Загальна характеристика граматичної будови англійської мови.
2. Системні відношення у мови. Парадигматика та синтагматика.
3. Системно-структурний підхід до вивчення мови.
4. Лексичні та граматичні аспекти слова.
5. Типи граматичного значення. Граматичні категорії та засоби їх реалізації.
6. Проблема частин мови у сучасній англійській мові.
7. Частиномовна характеристика іменника.
8. Граматичні категорії іменника.
9. Частиномовна характеристика дієслова.
10. Граматичні категорії дієслова.
11. Субстантивні словосполучення в англійській мові.
12. Дієслівні словосполучення в англійській мові. Речення.
13. Сучасні підходи до вивчення речення.
14. Текст. Основні риси та категорії тексту.
15. Прагматичний аспект вивчення мовних одиниць. Теорія мовленнєвих актів.
16. Аналіз дискурсу. Комунікативні постулати.

Лексикологія

1. Слово як основна одиниця словникового складу і як мовний знак
2. Етимологічний склад англійської мови.
3. Асиміляція запозичень. Типи запозичень у словниковому складі сучасної англійської мови.
4. Афіксація як один з продуктивних способів словотворення.

5. Словоскладання як тип словотвору.
6. Конверсія як спосіб словотвору.
7. Скорочення-абревіатури та акроніми як засіб збагачення мови.
8. Непродуктивні засоби словотвору.
9. Референтний, функціональний та когнітивний підходи до значення.
10. Полісемія vs. омонімія.
11. Синонімія як тип семантичних зв'язків у лексичній системі англійської мови.
12. Полярність значення. Антонімія як тип контрарних зв'язків у лексичній системі англійської мови.
13. Вільні словосполучення. Умови та правила сполучуваності слів.
14. Фразеологія. Сталі словесні комплекси як мовні знаки, їхні характерні особливості та основні конститутивні ознаки.
15. Типи словників.

Стилістика

1. Стилістика в системі наук. Загальнонаукові поняття стилістики. Вихідні поняття стилістики.
2. Поняття стилістичного значення. Типи стилістичного значення.
3. Поняття образу і образності в стилістиці.
4. Поняття функціонального стилю.
5. Стилістична диференціація словникового складу сучасної англійської мови.
6. Загальна характеристика тропеїки сучасної англійської мови. Фігури заміщення та фігури суміщення.
7. Виразальні засоби та стилістичні прийоми синтаксису сучасної англійської мови.
8. Стиль художньої літератури та його основні лінгвістичні характеристики.
9. Публіцистичний стиль та його основні лінгвістичні характеристики.
10. Стиль наукової прози та його основні лінгвістичні характеристики.
11. Офіційно-діловий стиль та його основні лінгвістичні характеристики.

Історія англійської мови

1. Відмінні риси германських мов.
2. Спільногерманська та давньоанглійська системи фонем у порівнянні.
3. Фонологічні процеси у давньоанглійській мові та їхні рефлексії у сучасній англійській мові.
4. Іменні граматичні категорії у давньоанглійській мові та їхній історичний розвиток.
5. Сильні, слабкі, претерито-презентні та аномальні дієслова у давньоанглійській мові та їх відповідність неправильним, правильним та модальним дієсловам сучасної англійської мови.
6. Історичний розвиток аналітичних форм дієслова в англійській мові.
7. Історичний розвиток неособових форм дієслова в англійській мові.

8. Мовні наслідки скандинавського завоювання.
9. Мовні наслідки норманського завоювання.
10. Розвиток англійської національної літературної мови.
11. Фонологічні та граматичні процеси у середньо- та ранньоновоанглійському періодах та формування фонем сучасної англійської мови.

V. ВИМОГИ ДО РЕФЕРАТУ

Мета реферату: перевірити вміння здобувача працювати з науковою літературою, а саме: пояснити суть концепцій, що зіставляються, виділити їх головні тези, проаналізувати прочитане та висловити власні думки стосовно змісту наукової літератури з проблематики реферату. Здобувач повинен продемонструвати володіння термінологічним апаратом сучасної лінгвістики, зокрема з нових напрямів досліджень.

Вимоги до змісту реферату:

1. Глибоке вивчення та аналіз достатніх за кількістю праць з обраної теми. Посилання на джерела із зазначенням сторінки мають бути відображені у тексті реферату.
2. Розкриття теми з акцентом на головних проблемах.
3. Логічно структурований виклад матеріалу відповідно до поставлених завдань.
4. Відображення різних підходів до явищ, що розглядаються, та виокремлення дискусійних питань.
5. Висловлення власної позиції щодо репрезентованого змісту.
6. Власна візія зв'язку між реферованою темою і своїм перспективним дослідженням.

Вимоги до оформлення реферату:

1. Обсяг реферату – 24 сторінки тексту, набраного на комп'ютері (шрифт Times New Roman, розмір 14, 1,5 інтервали, зі стандартними полями), не враховуючи бібліографічного списку та додатків, якщо вони є;
2. У бібліографічний список включаються теоретичні праці, подані в алфавітному порядку і оформлені з урахуванням стандартних вимог (див. нижче). Використання літератури іноземними мовами обов'язкове.
3. Реферат має бути охайно оформлений, граматично і стилістично грамотно написаний, мова написання – державна;
4. У тексті реферату необхідно робити посилання на авторів при наведенні цитат, різних точок зору, при висвітленні того чи іншого питання за таким зразком: (Почепцов 1981, с. 25). Повні вихідні дані праці, на яку робиться посилання, наводяться у списку літератури. Для оформлення списку літератури дотримуйтесь правил бібліографічного опису (див. нижче).

VI. ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Англійська мова у контексті глобалізації.
2. Варіанти національної літературної англійської мови.
3. Діалекти сучасної англійської мови.
4. Вивчення англійської мови в Україні: історичний аспект.
5. Школи історичної англістики в Україні та за її межами.
6. Фонологічний аналіз звукової будови англійської мови.
7. Інтонційна система англійської мови.
8. Фоностилістика і риторика англійського мовлення.
9. Національні стандарти літературної норми англійської вимови.
10. Типи словників англійської мови. Історія створення.
11. Продуктивні засоби словотвору у сучасній англійській мові.
12. Новітні підходи до аналізу дериваційних одиниць в англійській мові.
13. Розпрацювання теорії мовленнєвих актів в українській та зарубіжній англістиці.
14. Граматичні категорії в англійській мові: аналітичний та синтетичний способи реалізації.
15. Інтерпретація англійських частиномовних одиниць у мовознавчих студіях світу.
16. Сучасний стан синтаксичної теорії англійського речення та його витоки.
17. Синтагматика англійського дієслова.
18. Порядок слів англійського речення у синхронії та діахронії.
19. Граматичні категорії англійського дієслова у синхронії та діахронії.
20. Граматичні категорії іменника у синхронії та діахронії.
21. Іменна фраза (група іменника) в сучасній англійській мові.
22. Реалізація комунікативної перспективи в англійському реченні.
23. Стилістичні аспекти англійського поетичного мовлення: українська школа когнітивної лінгвістики.
24. Українські лінгвокогнітивні студії.
25. Англійська мова у контексті ділового спілкування.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Теоретична фонетика

1. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
2. Roach P. English Phonetics and Phonology. Third edition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
3. Studies in Communicative Phonetics and Foreign Language Teaching Methodology. A Collection of Articles. – К.: Lenvit, 1997.

4. Wells J. Longman Pronunciation Dictionary. Eighth Edition. – Harlow: Longman, 2005.
5. Бацевич Ф.С., Помірко Р.С., Тенденції розвитку мовознавства в Україні в кінці ХХ ст. // Провідні лінгвістичні концепції кінця ХХ століття. – Львів: Львівський національний університет ім. І.Франка, 1996. – С. 3 – 11.
6. Дворжецкая М.П., Калита А.А., Стериополо Е.И. и др. Изучение динамического аспекта сегментных и супraseгментных единиц звучащего текста: Сборник научных трудов. – К.: КДЛУ, 1998.
7. Дворжецька М.П., Макухіна Т.В. та інші. Phonetics of English: Phonostylistics and Rhetoric in Speech Communication. – Вінниця: Нова Книга, 2005.
8. Захарова Ю.М. Інтонаційна організація сучасного англійського мовлення: навчальний посібник. – К.: Вид-во Національна академія служби безпеки України, 2004.
9. Калита А.А. Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлення: Монографія. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2001.
10. Кантер Л.А. Системный анализ речевой интонации. – М.: Вища школа, 1988.
11. Паращук В.Ю. Теоретична фонетика англійської мови. – Вінниця: Нова книга, 2005.
12. Соколова М.А. и др. English Phonetics. A Theoretical Course. – М.: Гуманит. изд. центр Владос, 1996.
13. Шахбагова Д.А. Фонетические особенности произносительных вариантов английского языка. – М.: Вища школа, 1982.

Теоретична граматики

1. Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека. – М.: «ЯЗЫКИ РУССКОЙ КУЛЬТУРЫ», 1999.
2. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1981.
3. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику: Пер. с англ / Под ред. и с предисловием В.А. Звегинцева. – М.: Прогресс, 1978.
4. Смирницкий А.И. Морфология английского языка. М.: Ид-во лит-ры на иностр. яз., 1959.
5. Смирницкий А.И. Синтаксис английского языка. М.: Ид-во лит-ры на иностр. яз., 1957.
6. Blokh M.Y. A Course in Theoretical English Grammar. – М.: Высшая школа, 1994.
7. Morokhovskaya E.Y. Fundamentals of Theoretical English Grammar. – К.: Вища школа, 1984.
1. Смирницкий А.И. Лекции по истории английского языка. Под ред. О.А.Смирницкой. М., Добросвет, 1998

2. Смирницкий А.И. Лексикология английского языка. М., 1959
3. Смирницкий А.И. Синтаксис английского языка. М., 1957
4. Смирницкий А.И. Сравнительная фонетика новогерманских языков (английского, немецкого, шведского). Под ред., И.А. Ершовой. М., изд-во МГУ, 1962
5. Сравнительная грамматика германских языков, т. 1-4, М., 1962-66
6. Стеблин-Каменский М.И. История скандинавских языков, М., 1953

Лексикологія

1. Никитин М.В. Курс лингвистической семантики. – СПб: Науч. центр проблем диалога, 1997.
2. Селиванова Е.А. Когнитивная ономазиология. – Издательство Украинского Фитосоциоцентра, 2000.
3. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики. – Видавництво Українськoгo Фітосоціоцентра, 1999.
4. Смирницкий А.И. Лексикология английского языка. М.: Ид-во лит-ры на иностр. яз., 1959.
5. Харитончик З.А. Лексикология английского языка. – Минск: Вышэйшая школа, 1992.
6. Arnold I.V. The English Word. – М.: Просвещение, 1988.

Стилїстика

1. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. (Стилистика декодирования). – Л.: Просвещение, 1981 (1973).
2. Воробьёва О.П. Текстовые категории и фактор адресата. – К.: Вища школа, 1993.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
4. Долинин К.А. Интерпретация текста. – М.: Просвещение, 1985.
5. Долинин К.А. Стилїстика французского языка. – М.: Просвещение, 1987.
6. Кухаренко В.А. Интерпретация текста. – Одеса: Латстар, 2002 (М.: Просвещение, 1988, 1979).
7. Новое в зарубежной лингвистике. Вып. IX: Лингвостилистика. – М.: Просвещение, 1980.
8. Стилистика английского языка / Мороховский А.Н., Воробьёва О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В. – К.: Вища школа, 1991 (1984).
9. Тураева З.Я. Лингвистика текста. – М.: Просвещение, 1986.
10. Galperin I.R. Stylistics. – М.: Высшая школа, 1981.

Історія англійської мови

1. Берков В.П. Современные германские языки. – М.: Астрель, 2001.

2. Бруннер К. История английского языка: Пер. с нем. С.Х. Васильевой. – М.: Изд-во иностр. яз., 1955-1956. – Т. 1-2.
3. Иванова И.П., Беляева Т.М., Чахоян Л.П. История английского языка. – М.: Высшая школа, 1976.
7. Смирницкий А.И. Древнеанглийский язык. – М.: Изд-во лит. на иностр. яз., 1955.
8. Смирницкий А.И. Сравнительная грамматика германских языков, т. 1-4, М.: Изд-во лит. На иностр. яз, 1962-66.
4. Языки мира. Германские языки. Кельтские языки. – М.: Akademia, 2000.
5. Rastorguyeva T.A. A History of English. – М.: Высшая школа, 1983.

VIII. СХЕМА АНАЛІЗУ ХУЖЛЖНЬОГО ТЕКСТУ

Аналіз та інтерпретація тексту передбачає:

1. Визначення жанрових ознак твору, його місця в літературній спадщині автора, а також у контексті англомовної літератури.
2. Переказ змісту запропонованого уривку з визначенням місця й часу дії, її безпосередніх учасників та перебігу основних подій.
3. Огляд композиційних особливостей тексту: його побудова, форма презентації, перспектива оповіді.
4. Характеристика модальності тексту, відношення автора до зображуваного.
5. Аналіз найбільш значущих лінгвостилістичних (фонетичних, графічних, морфологічних, лексичних, синтаксичних, семасіологічних) засобів зображення в аспекті їх ролі у створенні домінантних стилістичних ефектів.
6. Визначення головної ідеї проаналізованого тексту, реконструкція його смислового аспекту, висловлення власної думки щодо прочитаного.